

24. travnja 2020.

broj 150

KU ZI S!

LIST ZA MLADEŽ

4 ▶▶▶

TEMA
NASTAVA NA DALJINU

8 ▶▶▶

SAVJETNIK
ŠTO RADITI U KARANTENI?

16 ▶▶▶

PREDSTAVLJAMO
KREATIVNOST U DOBA KORONE

19 ▶▶▶

TV serija
TIGER KING

FOTO MJESECA

Priroda u doba korone

FOTO: Dario Vojnić Hajduk

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Kristina Ivković Ivandekić,

Vedran Horvacki

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Pixabay

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Sajnos DOO, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Kriza kao mogućnost

Krizna vremena možda i prečesto dolaze u posljednjih nekoliko godina. Od ekonomskih do ovih sada poznatih, zdravstvenih. Ovakvi događaji se uvijek čine većima od nas samih i samim time predstavljaju neizmjeran teret za našu psihi, naše međusobne odnose i na kraju za naše novčarke. Ali kako veliki **Tolkien** kaže u svom izvanvremenskom djelu *Gospodar prstenova*, na nama je samo da odlučimo što učiniti s vremenom koje nam je dano.

U skladu s tom poznatom i nadasve utješnom rečenicom predložio bih nekoliko ideja koje bi vam mogle pomoći u ovim teškim vremenima. Jer vrijeme teče pa teče. Na nama je da vidimo kako da ih prebrodimo. Kako je počela kriza, vidio sam kako zvijezde Hollywooda pjevaju *Imagine* i tako hrabre i sebe i svoje fanove. Međutim, možda je ovo konačno vrijeme da se prisjetimo ljudi koji stoje iza kulisa. Koji tim nevjerojatnim talentima pišu skripte i nalažu kako da glume. Pisci su ti koji stoje iza naših najdražih filmova i pjesama, pisci su ti koji i sada nama mogu ponuditi bijeg iz situacije na koju možda ne znamo kako odgovoriti. Samo izoliranje se za sada pokazalo kao jedino oruđe koje svjetske vlade imaju kako bi strašnom virusu skratili kandže. Stoga predlažem sljedeće: kad već svi sjedimo u svojim domovima, zašto ne bismo uzeli knjige koje krase naše police i skupljaju prašinu? Nadnaravne priče i knjige o velikim junacima ili pak realisti iz daleke Rusije imaju mnogo za ponuditi. Njihovi svjetovi čekaju istražitelje ne bi li iste uvukli u neku avanturu.

Ako vam se pak čini da je čitanje nešto neugodno ili vam je teško doći do koncentracije kako biste se udubili u avanture, onda svakako predlažem da zakoračite u svoje najdublje snove, te tamo pronađete svoje davno izgubljene ambicije i neprežaljene želje. Neki od nas zbog manjka vremena nikada nisu u stanju uzeti kist u ruke i početi slikati. Dok drugi skupljaju hrabrosti ne bi li se odvažili da napišu prvi stih. Ukoliko smo u mogućnosti, iskoristimo slobodno vrijeme koje nam je dano ne bismo li podarili nešto sebi i svijetu. Ne bismo li otkrili nešto o sebi. Naravno, ovo nije pod moranjem, nekima teže pada osamljenost a nekima lakše. Nekima je bolje da se gube u svojim uobičajenim mislima, nekima treba nešto novo. Svatko od nas treba odlučiti kako proći kroz kandže ove nemani. A neman će se jednog dana povući, pa ćemo se nakon toga vratiti svojim životima. Koji, čini mi se, nikada više neće biti isti.

Virtualna učionica je ok, **ali jedva čekamo** povratak u klupe

Tema koja nas sve, od najmlađih do najstarijih, zaokuplja posljednjih dana i tjedana je jedna i neizbježna – globalna pandemija koronavirusa. Ma koliko se činilo kako su sve priče na tu temu već ispričane, ipak smo odlučili osvrnuti se na određene aspekte ove situacije: obrazovanje i učenje u vrijeme izolacije iz ugla učenika (srednjoškolaca), studenata i profesora. Kako bismo dobili informacije »iz prve ruke« razgovarali smo s predstavnicima ove tri skupine.

Druga tema o kojoj smo razgovarali sa srednjoškolcima jest slobodno vrijeme, kojega sada ima mnogo više i kako ga oni koriste, te kako se nose s ovom situacijom, osobito s odvojenosti od prijatelja, s obzirom na to da je za mlade ljude prijateljska blizina i druženje jedan od najvažnijih preduvjeta normalnog funkcioniranja. S nama su svoje iskustvo podijelili srednjoškolci **Emil Cvijin, Josipa Horvacki i Josipa Dulić**.

4

Iskustva srednjoškolaca

Za Emila Cvijina, učenika Gimnazije *Svetozar Marković* u Subotici, ovo iskustvo je, kako kaže, veoma inovativno i čudno.

»Nikada ne bismo ovako pritvoreno vodili živote da nije došla ova pandemija. Doslovno mi fali škola, jer onda barem vidam svoje prijatelje. Jedino što radim u slobodno vrijeme jest gledanje serija i razgovor s prijateljima, tijekom dana izvršavam svoje obveze«, kazao je Emil i dodao kako će, nakon što se ova situacija završi, izaći s društvom negdje, posvetiti vrijeme Bogu i molitvi i vratiti se sportu.

Josipa Horvacki iz Srednje medicinske škole kaže kako je ova situacija poprilično zanimljiva, najprije zbog fenomena slobodnog vremena.

»Iako se čini da sada imamo vremena za sve, ipak nije tako jer ne možemo vani i dosadi nakon par dana. Što se tiče škole, radije bih bila u školi jer je dosta teže ovako s profesorima komunicirati preko interneta, i ti zadaci, snalaženje itd. Jeste da je bilo super prvih par dana na početku, malo odmora od

škole ali fali društvo i obveze koje smo do sada radili. Ali svakako da sada imamo vremena za neke knjige, filmove, serije koje nismo imala vremena prije pogledati«, istaknula je Josipa.

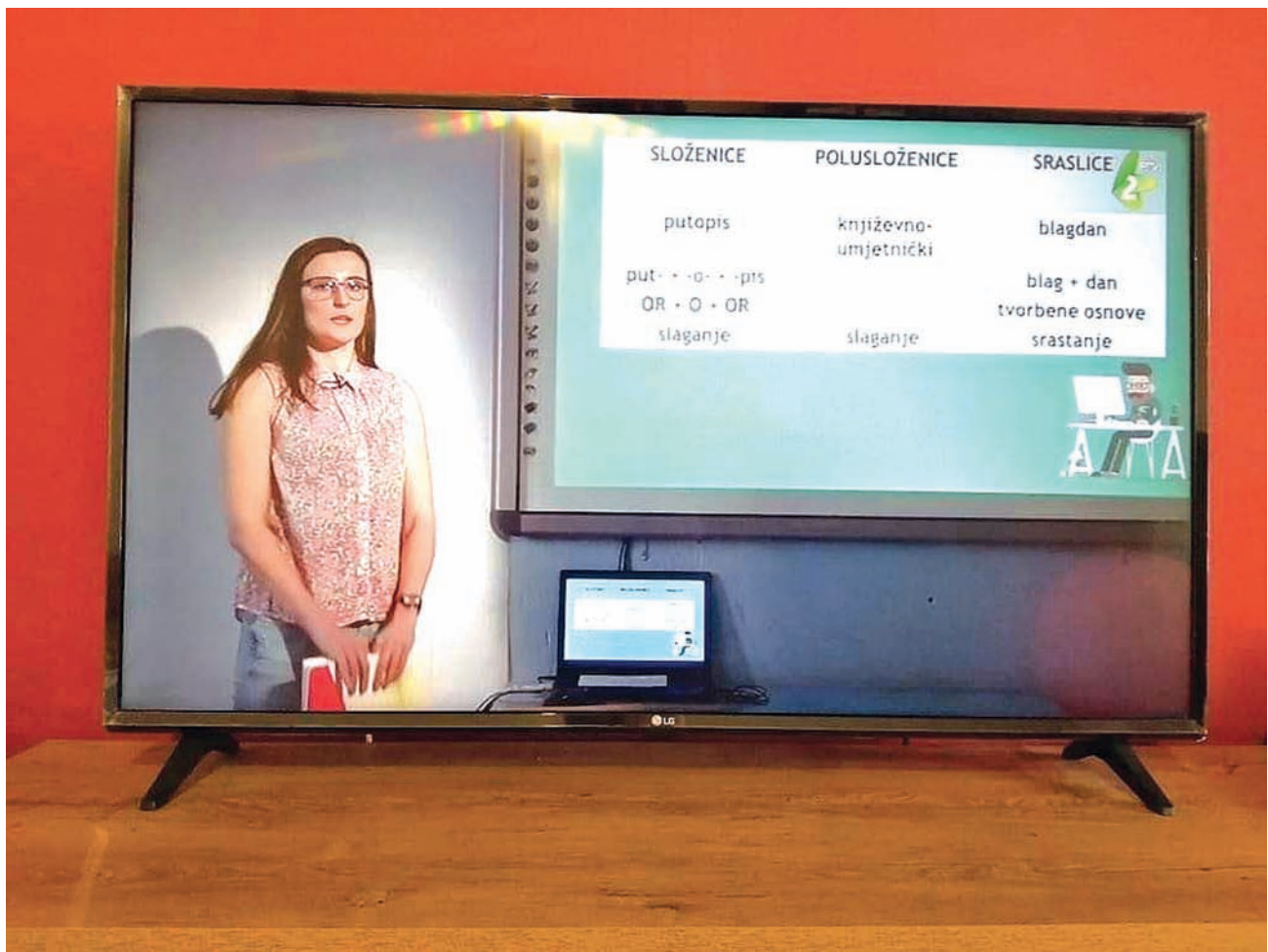
Učenica Gimnazije *Svetozar Marković* Josipa Dulić kaže kako se u ovoj situaciji osjeća zbunjenom.

»U ovoj se situaciji osjećam, slobodno ću reći, zbunjenom. Borimo se protiv neprijatelja kojeg ne vidimo. Virus kao virus, nije vidljiv oku, ali njegove posljedice i mjere su više nego vidljive. Jedna od tih mjera je i virtualna učionica, za koju se sada kaže da je idealno rješenje za nadoknadu izgubljenog gradiva. Moj stav u ovoj situaciji može biti samo jedan, a to je da radim ono što se očekuje od mene prema zadanim rokovima. Ali smatram da virtualna učionica nikada neće moći nadoknaditi komunikaciju uživo između učenika i profesora. Izolacija svima izgleda kao zatvor, nešto na što su primorani bez daljnjeg. Ljudi ne znaju što će sa sobom. Lude. Nisu navikli. Ja ovo ne gledam kao na zatvor. Čovjeku je prijeko potrebno da bude malo sam. Da ostane sa svojim mislima. Zato često razmišljam, radim neke stvari koje inače ne bih stigla, poput pomaganja roditeljima ili gledanja filmova. Ne mogu reći da nisam zabrinuta, jer ono što se dešava vani nije šala. Najviše se brinem za one starije i svoje najmilije. Kad se ovo sve završi, prvo ću otići kod svojih prijatelja i reći im koliko mi znače«, kaže Josipa Dulić.

I studenti se prilagođavaju i trude

Način funkcioniranja u obrazovanju promijenio se i kod studenata koji se također moraju prilagođavati novim uvjetima, a da se u tome veliki broj mladih snašao dokaz je studentica treće godine Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, smjer medicinska fizika, **Tatjana Poljaković**. Ona kaže kako je prvih dana svima bilo malo teže da se priviknu, ali da je vremenom sve počelo odlično funkcionirati. Iako joj, kako kaže, nije naporan ovakav način studiranja, rado bi se vratila na fakultet. »Nastava tijekom izvanrednog stanja razlikuje se

od predmeta do predmeta. Neki od profesora/asistentata su odmah pokrenuli online nastavu u vidu snimaka, predavanja, prezentacija, kao i online konzultacija. Nekima je ipak trebalo više vremena, ali su se i oni priključili za tjedan-dva. Pozitivna strana ovakvog studiranja jest to što smo svi kod kuće i što, ako propustimo neko online predavanje ili nam nešto nije jasno, možemo pogledati snimku koja nam ostaje. Negativna strana je to što će ispitni rokovi biti vremenski jako blizu jedan drugome, kao i to što ne možemo polagati online kolokvije ni ispite«, kazala je Tatjana i dodala kako ovaj period nije period odmora za studente, ali da obveza imaju manje nego prije cijele situacije s pandemijom koronavirusa.

Iz kuta nastavnika

Kako online nastava izgleda s druge strane virtualne učionice otkriva asistentica na Odsjeku za germanistiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu **Biljana Kovač** koja većinu sati realizira putem e-maila.

»Šaljem studentima putem maila zadatke, a oni imaju rok od tjedan dana te zadatke uraditi i poslati mi ih nazad. Oni zadaci za koje postoji rješenje pregledaju sami tako što im ja pošaljem rješenja, a oni sami korigiraju, a zadatke gdje se ima nešto pisati ja pregledam i šaljem korigirane verzije. Osim

toga, koristim za jednu vrstu vježbi i platformu *Google Classroom*, jer mi je neophodna komunikacija s njima za vrijeme rada. Nisam pokušavala nikakve video pozive, jer mislim da bi bilo isuviše komplicirano. Ovako malo duže traje, ali stizemo sve odraditi što isplaniram i osim toga njima kasnije ostaje sve što smo pisali na platformi, pa mogu i naknadno prepisati«, opisala je Biljana.

Da su studenti ozbiljno shvatili situaciju i da se zaista trude potvrđuje Kovač koja ističe kako većina studenata šalje urađene zadatke i prije roka, kako im se ne bi nagomilala ogromna količina odjednom. Ipak, kao i svaka promjena u životu, i ova ima svoje pozitivne i negativne strane.

»Mislim da je svakako u ovakvoj situaciji ovo najbolje što možemo, stizem uraditi sve što bih i uživo u učionici odradila tako da studenti neće osjetiti nikakve 'posljedice'. Meni nije posebno teško da se organiziram, ali imam nešto više posla zato što se sve mora odraditi pismenim putem, a neke stvari bih samo jednom rekla na satu i svi bi zapisali (ovako svakom posebno pišem). Pozitivno je svakako što nismo imali nikakve prekinde u radu, što sve odrađujemo i što su možda i više motivirani, odnosno više njih sudjeluje, jer svi rade iz komfora svojih domova, a na sat ne bi uvijek svi došli«, zaključila je naša sugovornica.

Autorice: Klara Dulić-Ševčić
i Kristina Ivković Ivandekić

Različita reagiranja na situaciju

Pandemija Covid-19 zarobila je svijet. To svi dobro znamo i osjećamo svakodnevno na svojoj koži. Za samo mjesec dana broj zaraženih je porastao 13 puta, s 145.361, o čemu smo pisali u prošlom broju KUŽIŠ!-a, na 1.909.286 sredinom ovog mjeseca. Tada je izliječivost bila 48,8 posto dok je mjesec dana kasnije pala na 23 posto.

Smrtnost je također porasla. Službenu statistiku na globalnoj razini vodi *worldometers.info*, međutim slučajeva je nesumnjivo više. Jedan razlog je taj što se mnogi inficirani odluče samoizolirati kod kuće i preležati bolest. Nakon toga se oporavljeni vraćaju normalnom životu, ili, preciznije, u novu normalu koja je nastala otkada je većina svijeta počela trpjeti posljedice novonastale situacije.

Informiranje i dezinformiranje

Drugi razlog je nepotpuno informiranje ili dezinformiranje određenih država koje pokušavaju prikriti stvaran broj oboljelih kako bi se njihove ekonomije što prije vratile u život. U biti, te informacije je teško provjeriti, s obzirom na to da je virus »nevidljivi neprijatelj« koji kod nekih izaziva blaže simptome, dok su neki samo njegovi nositelji, pa je time lakše i manipulirati brojkama. Primjerice, predsjednik SAD-a **Donald Trump** je, skupa s republikanskim senatorima, izrazio sumnju u službena izvješća Kine, optužujući je da zataškava brojnost slučajeva. Zvaničnici Kine su to demantirali optužujući Ameriku da je stvorila virus i postavila ga u Kinu. Kina, međutim, nije jedina zemlja koja se suočava s ovakvim optužbama. Zapadni zvaničnici sumnjaju i u službena izvješća Irana, Rusije, Indonezije, Saudijske Arabije i Egipta, zemalja za koje smatraju da imaju politički motiv da prikriju svoje stvarno stanje. Trump je također kritizirao Svjetsku zdravstvenu organizaciju, čiji je najveći nevladin sponzor Fondacija **Billa Gatesa**, da je »previše kinocentrična« i da je bila protiv obustavljanja letova iz Kine odmah kada je virus izbio u siječnju. Gates je trenutačno u centru pažnje zbog velikog ulaganja u pronalazak cjepiva, a prije četiri godine je u svom TED govoru upozoravao na pandemiju u budućnosti i govorio o smanjivanju populacije za 15 posto.

S druge strane, globalna statistika manjka iz još jednog razloga, a to je nedostatak informacija iz svih država svijeta ili njihovo zanemarivanje. Tako Sjeverna Koreja nema niti jedan zabilježen slučaj usprkos neposrednoj blizini Kine i činjenici da je Kina njen glavni trgovinski partner.

Mjere u svijetu

A različite su i poduzete mjere. Srbija je, osim redovitog policijskog sata od 17 sati do 5 ujutru, uvela i šezdesetosatni karantin vikendima za sve građane. Za samo mjesec dana broj oboljelih je porastao s 35 na 4.054, uz 85 smrtnih slučajeva. Hrvatska je u boljoj situaciji s 1.650 oboljelih i 25 umrlih. U Europi se epicentar pomakao iz Italije u Španjolsku koja ima više zaraženih, ali ne i mrtvih od Italije. Zanimljivo je da je Švedska najblaže reagirala, gdje se mjere protiv virusa svode na savjete a ne na zakonska ograničenja kretanja. Švedska 13. travnja broji skoro 11 tisuća zaraženih i preko 900 mrtvih, dok njeni epi-

demiolozi tvrde da je cilj zaraziti veći dio populacije i time steći kolektivni imunitet. Takav plan je imala i V. Britanija, ali je od njega na kraju odustala.

Zemlja s najviše slučajeva u svijetu u obje kategorije postale su SAD. Najpogođeniji grad je New York, u kom je gotovo 189 tisuća zaraženo dok je preko devet tisuća izgubilo život, 41% od ukupnog broja umrlih u Americi. Tamošnju javnost uznemirio je tweet predsjednika zdravstvenog odbora o planiranju privremenog ukapanja umrlih u jedan od gradskih parkova. To je gradonačelnik **De Blasio** demantirao, ali je točno da su deseci pokopani u masovnu grobnicu na Hart Islandu, otoku nedaleko od Bronxa. Iako za ostatak svijeta to predstavlja bizarnu sliku, grad New York je od svojih početaka mjesto bizarnih događaja. Tako je i Otok Hart masovna grobnica već više od 150 godina, kada su na njemu ukopavani vojnici poginuli u američkom građanskom ratu, i gdje je do danas sahranjeno više od milijun ljudi.

Tomislav Perušić

Vrijeme suosjećanja i pomoći

Nije lako u ovim uvjetima. Od samog početka fokusirati se na pozitivno. A smatram da je to doista nešto što nam je svima potrebno u ovim trenucima! Promjena fokusa i usmjerenje energije je od iznimne važnosti za sve nas, što nam ovo vrijeme karantene i omogućava. Lijepo je imati sve vrijeme ovog svijeta za sebe, a također biti organiziran.

Ove mjere, netko će se složiti a netko ne, su manje ili više dobre za čovječanstvo. No, svakako jest neko vrijeme koje možemo uzeti za sebe i poslagati sve snove na papir, i zapitati se što se u međuvremenu dogodilo s našim životima i gdje smo to skrenuli s naše staze ljepote življenja!

Dok vas s veseljem ostavljam da maštate i zamišljate neke nove divne živote, ja bih za trenutak uskočila na priču o trenutnoj situaciji u mojemu gradu, Somboru.

Ponosni na podatke

Evo nekoliko uvodnih točaka koje su vam možda manje ili više poznate, no da se podsjetimo. Baš kao i svi drugi gradovi u Srbiji, i Sombor je (barem u vrijeme pisanja ovoga teksta, a sada je druga polovica travnja) pod mjerama opreza zvanim policijski sat. Od pet do pet, s pojedinim, još striktnim zabranama izlaska. Kako se navodi, a i što se da primjetiti na cestama, građani Sombora su uistinu disciplinirani, te poštivaju sva pravila. Tako je Sombor jedan od najdiscipliniranijih gradova u trenutnom stanju. Ponosni smo vidjeti te podatke, jer nam to govori o empatiji i brizi jednih prema drugima.

Mali poduzetnici, ali i veliki, su poduzeli sve mjere zaštite te su ljudi koji rade u trgovinama pripravljeni i opremljeni za adekvatni rad sa strankama. Osim odlične discipline, empatija i sloga su nešto po čemu bismo mogli pamtit i ovu korona krizu.

Akcije potpore

Naime, imamo nekolicinu lijepih akcija koje za cilj isključivo imaju da lakše prebrodimo ovu situaciju, da pomognu vrijedne radnike, ali i sve one koji nemaju što jesti u ovim teškim trenucima.

Sombor se može pohvaliti da broji nekolicinu adresa na kojima se mogu kupiti, nabaviti maske po vrlo pristupačnim cijenama, te na taj način podržati lokalne trgovine ili biznise.

Također, dvije adrese dobrovoljno opskrbljuju osoblje bolnice, donirajući im maske koje sami prave.

Organizirane su grupe na Facebooku kako bi podržale ljude bez hrane u ovim trenucima i funkcioniraju po principu da svatko izdvoji koliko može od svog tanjura kako bi bilo za sve.

Osim egzistencijalnih potreba, također se njeguje i kulturno-socijalni »kontakt« putem interneta. Naime, naša knjižnica *Karlo Bijelić* organizirala je mogućnost čitanja i dijeljenja slikovnica i dječjih knjiga, a pripremila je i uskrсну radionicu za djecu. Detaljnije o svim radionicama i sadržajima koje pripremaju možete pogledati na njihov FB stranici.

I kao što smo već čuli u više navrata iz različitih izvora nije do toga što nam se događa no kako se mi nosimo s tim, na koji način to gledamo, to koristimo. Sada je red na tebe. Kako ćeš ti iskoristiti ovu neobičnu situaciju za svoj rast, razvoj i progres? Na koji način ćeš pomoći drugima i pridonijeti svojoj lokalnoj zajednici?

Nadam se da sam vas motivirala, ohrabrila, te navela na možda nekakvu ideju koja će vas razveseliti i donijeti vam puno u predstojećem razdoblju. Ostanite zdravi, oprezni i nasmijani.

Ana Parčetić

Karantena – što raditi, a da nisu knjige?

Karantena. Većina nas vjerojatno ni ne zna koji je dan od početka. Mnogo ljudi se vjerojatno za ovo vrijeme prilagodilo i našlo svoju dnevnu rutinu. Ipak, možda ste i dalje u dubiozi oko toga što ne možete van i ne znate kako prebroditi zarobljenost. Ukoliko spadate u ovu grupu, a niste baš tip osobe koja će sve vrijeme sjediti, čitati i »raditi na sebi« – pripremili smo nešto za vas.

Ono što slijedi nije nikakvo epohalno otkriće niti neki pretjerano uzvišeni čin. Lista zadataka i aktivnosti je sastavljena tako da ih svatko može raditi, bez obzira na to gdje i kako živi, ali stvarno.

Čišćenje i karantena – odnos bez obaveza

Ovo zvuči jako trivijalno. Uostalom, dosta ljudi čisti redovno, što je odlično. Iako je to super, kada čistimo onda kada ne moramo, nismo pod pritiskom. Osim toga što se fizički aktiviramo, nekako se i mi sami čistimo iznutra. Karantena je vremenski prostor u kojem i nemamo baš neku veliku obvezu raditi nešto izvan posla/škole ili neke osnovne dnevne rutine.

Pritisak koji nastaje uslijed toga da se sve stvari završe na vrijeme u regularnim okolnostima izostaje. Ovo je i super prilika da se uradi dubinsko čišćenje doma, ali natenane. Podijelite zadatak na više dana. Ne mora se čak ni jedna prostorija završiti za jedan dan. Prepustite se procesu. Postoji čak mogućnost da se gleda na to i kao neku vrstu meditacije, jer je velika vjerojatnoća da te nitko neće dirati tijekom čišćenja, a i nećete koristiti tehnologiju u isto vrijeme. Ukoliko imate više ukućana, ovo je ujedno i dobra zajednička aktivnost. Ukoliko živite s nekim tko spada u profesije apsolutno angažirane u ovo doba, čišćenje je ogromno rasterećenje za njih i uljepšava boravak pri povratku kući nakon napornog i opasnog dana.

Obraćajući pažnju na detalje, osvježavanje prostora, njegovo preuređivanje, pa makar i najtrivijalnije koncentriranje pridonijet će da se izgubimo u relativno lakom zadatku koji će nas smiriti i oplemeniti. Također, bit će ljepše za život. Tko zna: možda naiđete i na neke divne stare stvari koje su potpuno zapostavljene i neki zapostavljeni dijelovi vas ponovno ožive.

Doživljaj prirode kod kuće

Možda ne primjećujemo često, ali boravak u prirodi je presudan za čovjeka i jest nezamjenjiv. Pritom, ne

misli se samo na našu fizičku prisutnost već i na psihologiju kojoj je potreban boravak vani, ali i boravak s drugim ljudima.

Ono što možemo uraditi je da dovedemo prirodu do sebe. Većina stanova ima terasu i boravak na njoj je super. Ipak, ukoliko nemate biljke, probajte ih nabaviti (bar jednu). Ukoliko je to neka biljka kojoj je potrebna svakodnevna njega, utoliko bolje jer ćete se zanimati drugim bićem i u isto vrijeme biti u kontaktu s nečim što nije beton ili elektronika. Česta reakcija na ovo je – meni sve uvijek uquine. Ne treba se opterećivati time, jer sada se možete posvetiti gajenju biljaka mnogo duže i koncentriranije. Štoviše, čak i najiskusnijim uzgajivačima biljaka se dešava da biljka o kojoj brinu umre. To se jednostavno dešava, a može se nabaviti nova biljka. Bitna je briga o drugom biću (što ljudi s kućnim ljubimcima itekako znaju) i njegov blagotvoran utjecaj na nas, jer ništa ne odmara oči i misaoni dio glave kao zelenilo.

Također, zelenu karantenu možete jednostavno postići tako što sve vaše *wallpapere* zamijenite slikama iz prirode. Možete okačiti poster sa zelenilom ili jednostavno dio vremena surfinga po internetu provesti informirajući se o čudima prirode na našem planetu. Ovo je ujedno odlična zanimacija s klincima i/ili starijima. Sajtovi na kojima se možete bavljati su: coneixelriu.museudelter.cat, theculturetrip.com ili neprevaziđena *Nacionalna geografija* na www.nationalgeographic.rs.

Društveni kontakti

Jako je bitno i održavati kontakt s prijateljima i porodicom. Dosta vremena možete provesti u video pozivima, običnim pozivima ili se jednostavno dopisujući s ljudima. Možda osmislite i zajedničku aktivnost. Postoje razne aplikacije koje omogućuju dobru komunikaciju i na najslabijim uređajima kao što je *Zoom* i slično. Time se održava kontakt, ali i mentalno zdravlje. Ukoliko ste netko tko nema nikog ili prosto ne želi stalno komunicirati samo s prijateljima i porodicom već voli upoznavati nove stvari i ljude, ne brinite. Postoji veliki broj grupa na društvenim mrežama u kojima se možete aktivirati i komunicirati s ljudima sličnih interesiranja. Sve što je potrebno je izvršiti pretragu i uključiti se u diskusije.

Sređivanje računala, uspomena i prenamjena predmeta

Ovo je divna prilika da se srede svi ti prenatrpani folderi na računalu. U njima se mogu nalaziti i neke stare lijepe fotografije i uspomene. Tko zna: možda se na kraju javite i nekim prijateljima ili porodici koji su zapostavljeni zbog prebrzog života koji vodimo, a karantena je odlična prilika da obnovite kontakt. Najzad, ukoliko je mnogo vremena prošlo od posljednje interakcije, ovo je itekako savršena prilika.

Kad smo već kod uspomena, postoje i te analogne fotografije, pokloni koje smo dobili, predmeti, itd. Kada je bio posljednji put da smo se podsjetili koliko smo povezani s tim? Povezanost s lijepim dijelovima prošlosti će imati možda i katarzičnu ulogu. Fantastično je oživjeti davno zaboravljene trenutke. Između ostalog, oni nas mogu odvesti i u neke druge predjele. Možda nam se i rode ideje što raditi dok traje izvanredno stanje.

Također, postoje predmeti na koje smo zaboravili ili ih više ne želimo, a pronašli smo ih tijekom čišćenja. Sada imamo vremena odlučiti što ćemo s njima. Prva opcija je naravno da ih bacimo i to je najlakša opcija koju ne preporučujem. Druga opcija je da im nađemo prenamjenu u našem prostoru i životu i možda ih koristimo za nešto drugo, na što ranije nismo ni obraćali pažnju. Treća, moja omiljena opcija je – koristiti taj predmet kao sirovinu da se napravi nešto drugo. Moderno doba donijelo je masovnu proizvodnju. Ipak, rad i posveta stvaranju makar i na najbanalniji način su nešto što čovjeka nevjerovatno ispunjava. Prenamjena predmeta je topla preporuka, a to nas dovodi i do sljedeće stavke.

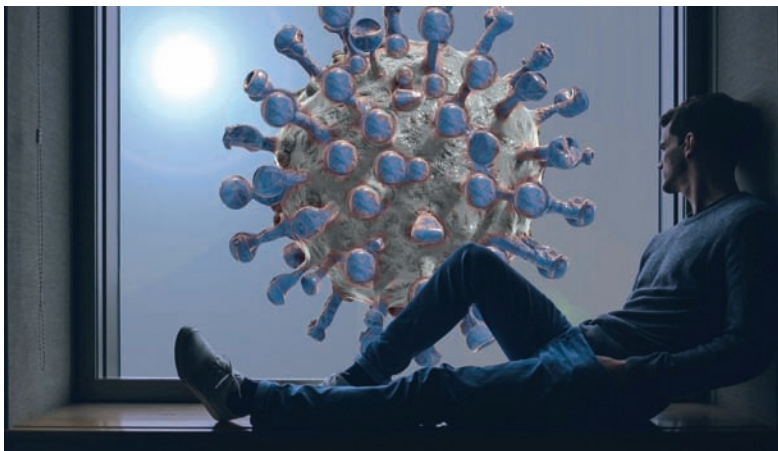
Obrazovanje – neću »raditi na sebi«

Fraza »rad na sebi« ima jednu od najnesretnijih sudbina. Zbog toga kako se koristi danas, ni ja je ne volim. Rad na sebi je doslovan i to samo da se okupamo ujutru ili navečer, zavisno od preferencije (ukoliko odlučimo dovoljno banalizirati). Rad na sebi je i da se očešljamo. Ipak, rad na sebi je i da znamo nešto više. Ovo ne znači da moramo raditi na obrazovanju u konvencionalnom smislu ili stjecati nove vještine. Verujem da je i odlikašima dosta škole i učenja u tom smislu. To je u redu.

Ipak, jeste li ikada poželjeli da naučite kako nešto napraviti? Makar to bio i neki bookmarkeri ili kako najbolje spremiti šniclu ili bilo koje drugo jelo. Nešto od daščica koje su preostale nekim slučajem. Možda da naučite o različitim tipovima čaja i isprobavate sve što je dostupno. Možda možete neobavezno da krenete učiti neki jezik koji još odavno želite. Možda želite naučiti pjevati. Možda odlučite naučiti štrikati. Postoji

mogućnost da uzmete i alat za tehničko susjedovog malog koji je završio s tim i da učite ponovo praviti stvari. Potrebno je samo krenuti i ne očekivati previše od sebe ili misliti da početi nešto neće promijeniti dosadu, a onda malo po malo se dešava magija.

Danas postoje YouTube tutorijali za skoro sve. Brz život nas nikada ne navede da radimo neke stvari koje bismo inače željeli. Postavivši ih kao ciljeve, če-

sto osjećamo pritisak da ih radimo i onda ih u najvećem broju slučajeva nikada ne ostvarujemo. Često ni ne pomislimo da je tako nešto moguće za nas. Često, čini se trivijalnim da sjednem i radim na nekom hobi-u i na stvari koju vrlo lako mogu kupiti.

Ne brini i opusti se

Vraćanje u sebe, pa makar i prisilno, uvijek ostavi mogućnost nešto za raditi. Nema veze koliko imali ili nemali mogućnosti za to. Uvijek ima mogućnosti za nešto. Ukoliko vam se ipak ne radi apsolutno ništa – to je savršeno u redu. Možete i samo pratiti analize filozofa o tome kako će svijet izgledati nakon ovoga i u skladu s tim planirati što raditi kada se sve ovo završi. Ipak, nemojte ići u stranu teorija zavjere i neki crnih scenarija koji, ruku na srce, nisu previše realni. Na neki način, tjedan ili dva su potrebni za dekontaminaciju od velike brzine života i često onda i želimo raditi stvari koje do sada i nismo.

Dodatno vrijeme koje imamo zahvaljujući tome što ga ne moramo trošiti u transportu ili tome što se viđamo s drugim ljudima lako se da iskoristiti na dobar način. Ukoliko se svaki dan prepusti po par sati nekom od ovih zadataka, osjećat ćemo se aktivno i uključeno. Srećno!

Marija Brzić (preuzeto s www.lifehacker.rs)

Lifehacker.rs je portal pokrenut 2015. godine. Pokrenula ga je grupa mladih okupljenih sa željom za poboljšanjem i uzdizanjem kvalitete vlastitih života. Osnova njihova rada se zasniva na što originalnijem informiranju publike o novim trendovima, pokušaju razbijanja određenih predrasuda, poticanju kritičkog mišljenja i istraživačkog duha.

Kako da uspješnije pratiš online nastavu?

Nije lako ostati jednako motiviran za pisati zadaću i pripremati se za maturu ako to sve radiš doma iz kreveta, kao sada u vrijeme koronavirusa. Male sitnice koje bez problema možeš ubaciti u svoju svakodnevnicu ti mogu pomoći da učinkovitije, bolje i brže pratiš online nastavu.

Čini se zabavno biti »u školi« od doma, ali sigurno ti je brzo postalo jasno da to neće biti tako jednostavno kako se činilo. Nagoovoriti se da napišeš već jednom tu zadaću i da počneš raditi na zadacima iz matematike za državnu maturu postaje sve teže i teže. Nije neobično da ti motivacija pada i da primjećuješ da si sporija u rješavanju svakodnevnih obaveza za školu. Ali to možeš promijeniti. Nekoliko sitnica koje svi mogu raditi svakoga dana napraviti će veliku razliku.

1. Probudi se u neko normalno vrijeme

Prva greška koju možda radiš, a zbog koje ćeš se teško natjerati da učiš i radiš tijekom online nastave je da spavaš predugo ujutro. Ovo trenutno nisu praznici i što se prije s tim pomiriš, to bolje za tebe. Samo zato što se svakodnevica promijenila i provodi se društvena izolacija, to ne znači da se trebaš prestati buditi ujutro i raditi na zadaći i ostalim obavezama. Sigurno ih imaš. Zato svako jutro kreni stavljati alarm u isto vrijeme – ne mora to biti 7 sati, ali nemoj spavati ni duže od 9 ujutro.

2. Razgibaj se malo ujutro

Ako živiš u nekom manjem mjestu – napravi krug po susjedstvu, prošetaj psa, trči po livadi..., dok oni

koji su u stanu u zgradi u gradu i roditelji ti možda ne dopuštaju da ideš van, osmisli svoju kratku jutarnju *workout* rutinu. Pomoći će ti da razbudiš tijelo i da se lakše odupreš povratku u krevet nakon pranja zubi.

3. Složi krevet

Još jedna stvar koja će te spriječiti da jutro provedeš u krevetu je da kada ustaneš, složiš krevet. Osjećat ćeš se bolje, soba će ti biti urednija, a i činit će ti se da od ujutro imaš stvari pod kontrolom. Sve što ti treba je par minuta da ovo obaviš, toliko sigurno možeš izdvojiti.

4. Pospremi radni stol i makni s njega sve što nema veze sa školom

Imaš na stoliću odjeću koju treba pospremiti u ormar? Sitnice i ukrase? Šminku? Sve što je na njemu, a ne treba ti za učenje i pisanje zadaće – pospremi na neko drugo mjesto. Radni stolić je tvoje radno mjesto i tako treba i izgledati. Lakše ćeš se motivirati za pisanje zadaće ako ti drugih deset stvari ne odvlači pažnju.

5. Složi plan i raspored za dan

Što sve sutra trebaš napraviti? Iz kojih sve predmeta imaš zadaću? Kada je krajnji rok za poslati svaki od zadataka? Trebaš li nešto i učiti? Napravi plan večer prije i napiši na papir što sve trebaš sutradan obaviti. Nemoj zaboraviti uključiti u plan i pauze, doručak i sve druge sitnice. I naravno, kada svaku od stvari s liste obaviš, sa zadovoljstvom ju prekriži.

(www.teen385.com)

Tri strategije psihološki otpornih ljudi

Psihološka otpornost je sposobnost da se mentalno i emocionalno uspješno nosimo sa životnim teškoćama (različite tragedije, traume, životne poteškoće itd.). U tomu nam pomažu naši mentalni procesi i odgovarajuća ponašanja. Pa koja su onda to ponašanja i načini razmišljanja koja nam pomažu izgraditi psihološku otpornost? Tim se pitanjima bavila dr. **Lucy Hone**, stručnjakinja za ovo pitanje ali i netko tko je osobno prošao kroz iznimno teške životne tragedije. Dolje donosimo zaključke do kojih je došla.

1. Psihološki otporni ljudi znaju da se teške situacije nekada mogu dogoditi i da je patnja dio života.

To ne znači da su otporni ljudi pesimistični i da su odustali od života nego da patnju, ako im se dogo-

di, ne doživljavaju na način: »zašto se to baš meni događa?«. Svjesni su da se to ne događa »samo njima«, da teške situacije mogu zadesiti svakoga. Ova situacija s koronavirusom možda jasnije nego neke druge pokazuje kako smo svi ranjivi.

Nakon internet revolucije postali smo prezasićeni vijestima iz svakog kutka svijeta, te smo prestali primjećivati tuđu patnju i počeli gledati divne, savršene fotografije na društvenim mrežama vjerujući kako je život drugih divan i savršen. Istina je u stvari da je život svakakav. Može biti divan ali može biti i strašan, kako nama tako i drugima. Također, jedno ne potire drugo. I u teškim danima možemo naći neke sitnice koje će nam pružiti radost barem na nekoliko trenutaka.

2. Psihološki otporni ljudi dobri su u usmjeravanju pažnje – fokusiraju se na stvari koje mogu promijeniti.

Fokusirati pažnju je vitalna vještina koju neki nauče spontano, a neki se moraju više potruditi da

njome ovladaju. Evolucijski smo »programirani« da prije zapazimo negativno, opasnost, jer je to bilo važno za opstanak. Danas smo izloženi velikoj količini podražaja i mnoge od tih podražaja mozak tumači kao opasnost, što rezultira velikim stresom. Stoga nam svakodnevno treba voljni napor da usmjerimo pozornost na ono što je dobro, što nas veseli i na ono što možemo promijeniti u situaciji u kojoj smo. Nekada ili nekome je dovoljno samo zastati i porazmisliti zbog čega sve im je tog dana čaša »polu puna«. Drugima je potrebno više planiranja i ubacivanja malih »predaha radosti« u dan.

Nemojte izgubiti i ne primijetiti ono što imate sada zbog nečega što ste imali u prošlosti ili priželjkujete da imate u budućnosti.

3. Psihološki otporni ljudi često sebi postavljaju pitanje: »Pomaže li ovo ili šteti?«

Naša ponašanja su pod utjecajem emocija. No, samo zato što imamo silnu potrebu nešto učiniti (na primjer, zapaliti cigaretu kad smo nervozni, izvikati se na dijete jer nam se svega skupilo tijekom dana, pojesti bilo što jer moramo »zatrpati« neugodu koju osjećamo i sl.) ne znači da su te stvari dobre za nas. Ako zastanemo i zapitamo se: pomaže li mi ovo ili šteti? omogućit ćemo sebi odmak, mali ali dovoljan da odaberemo neko drugo ponašanje.

Na primjer, normalno je da osjetimo strah kada smo suočeni s neizvjesnošću (kao recimo u situaciji s pandemijom virusa). Strah nije ugodan i ta neugoda nas tjera da nešto činimo. Netko će se, na primjer, odlučiti na čitanje vijesti o pandemiji. Nakon pet minuta, ako zastane i zapita se: »pomaže li mi ovo što radim ili šteti« i pri tomu sluša svoje emocije, dobit će vrijedan odgovor koji će ga usmjeriti što dalje.

Psihološka otpornost se može naučiti

Otpornost nije nešto zadano što neki imaju, a neki nemaju. Kao što imunitet možemo jačati određenim aktivnostima, vitaminima, mineralima itd. tako i psihološku otpornost možemo jačati opisanim ponašanjima i pogledima na svijet.

Jednostavno jest. Lako nije. I ne uklanja ni svu bol, ni sav strah. No, jačanjem psihološke otpornosti pomaže nam živjeti bilo uz strah, bilo uz bol ili tugu i vremenom ih mijenjati.

Marina Balažev, prof. specijalizantica transakcijske analize smjer psihoterapija

COLONIA

»Ej čovječe, vrati se sebi, dok još imaš kome!«

Odrastao sam na rock glazbi, između ostalog, i razvio sam neku osjetljivost za usklađenost te glazbe i našeg jezika. Mišljenja sam da je samo rijetkima pošlo za rukom uklopiti naš jezik u tu vrstu glazbe. No, postoji ona vrsta glazbe koja je srasla s našim jezikom – naše pisme. Sigurno da ima skladatelja o kojima bi se moglo pisati iz naše Vojvodine, stoga mi ne zamjerite što sam odabrao Dalmaciju. Ima tu nešto što ne mogu potpuno objasniti. Jedna pučka jednostavnost usklađena s harmonijom. Pučka jednostavnost, koja kazuje samo o krajnje suštinskim stvarima: Bogu, ljubavi i smrti i harmonija koja predstavlja sklad. Ritam poput modernih pjesama baziranih na basu djeluje na naše nagone, melodija na intelekt, a harmonija na dušu.

Ljubo Stipišić Delmata (1938.-2011.) bio je skladatelj, pjesnik, melograf, sakupljač narodnog blaga širokog spektra, voditelj klapa, slikar, dirigent, organizator, obrađivač, producent... Otac je još jednog poznatog Stipišića, **Gibonija**, koji je također ostavio svoj trag.

Glazbeni testament

Delmata nije samo pisao i skladao svoje pisme, već je obilazio otoke sa strahom neće li koja baka gdje u kojem selu umrijeti prije nego mu kaže sve pjesme, priče ili kakvu riječ koju je ona čula od svojih starih a da nije zapisana. Stoga je i opjevao i svoj život u pjesmi koja predstavlja njegov testament: »Ostavjan van, dico moja, sve volte / sve volte i puntine; sve betule dalmatinske / odakle zunze štrofe moje, da nejudin će jusne žigat / da rič poččenu će zaskričat kroz pismu / kroz pismu, kroz pismu, pismu vašeg, vašeg čaće.«

Kako sam već naglasio one tri suštinske stvari oko kojih se klapska pisma vrti, red je da to i pokažem preko stihova maestra Delmate. Nekada se cijela pisma svodi na tri stiha, nekada na dva, nekada puno više, i zato vas potičem sve da ih i poslušate da dobijete potpuni osjećaj što je to klapska pisma. Prva koju ću vam ostaviti zove se *Sa vričon mekinj*: »Sa vričon mekinj kupi' ću susistvo / Sa pojnin svoj in i kraje i bane / A srcen patnin, srce tvoje vilo!«

To je cijela pisma; iako kratka, ne mogu se načuditi kako bi ostatak bio suvišan. Ovdje je prikazana čista ljubav u šturim strofama. Druga, malo teža, no kratka kao trenutak o kojemu priča: »O, biči pri ljuti, ča gorko i nemilo mi gorčate ovo; končate ovo umorno

tilo / Nek dica mi dojdru na uru smrti moje; zanjji pu'ji jubit, raneću dušu Bog neće sudit.«

Težačka jednostavnost

Puno je pjesama napisao i skladao. Tako je ušao u legendu klapske scene kao osnivač i dirigent najpoznatijih klapa: Oktet DC *Vranjic*, Klapa Trogir, Vokalisti Salone. Za njih je pisao i skladao pjesme. Jedna pak, iskače od mnogih. To je jedno od njegovih remek djela – *Dalmatino povišću pritrujena*. S obzirom na njenu dužinu samo ću vam ostaviti tek koji redak: »Izlizana baščanska tavuleta, rvackeg ditinjevanja / Taudobjeni friži, glagoljaški serpentine / Isfrolani patakuni, žurke i kadeni. / Prage kalet žnjutin dubli puntari / Naboj Dalmatine rebati na drači / Kroz kadene dicu čičan pasli / A judi driti ka kolone. / Dalmatino, povišću pritrujena.«

Sumnjam da je itko pohvatao što kaže u pjesmi pa ću dati prijevod: izlizana baščanska ploča, hrvatskog djetinjstva, zaboravljene ogrebotine glagoljaških zavojnica. Istrošeni patakuni (riječ za novac), žurke (dio nošnje) i kadeni (lančići). Pragove ulica gležnjevima udubili puntari, čir Dalmacije otkucava na drači, kroz lance djecu dojkama napasali, a ljudi uspravni kao kameni stupovi. Dalmacijo, poviješću premorena. To je ta težačka jednostavnost koju je iako teško za povjerovati, on u jednom dahu iznio.

Znam, ovo nije ni komadić onoga što je on stvorio. Njegovo životno djelo izdano je na 1400 stranica knjige *Anima Dalmatica*. No nadam se da ste dobili barem okus onoga što je on predstavljao – on je predstavljao narod toga kraja, taj siromaški »rod puntarski na drači«.

I stoga, ma što da donese ovaj svijet u naš život, mi ćemo ga uvijek imati tamo gdje su naši korijeni. I stoga neka vam odzvanjaju ove njegove riječi: »Ej čovječe, vrati se sebi, dok još imaš kome!«

Ivan Čavrgov

»Najvatreniji Bunjevac 19. stoljeća«

»U takvoj sredini, koja je 'lancima mjerila čovjeka' nije bilo lako ljudima iz siromašnog kraja uzdignuti se do narodnog tribuna...«, piše

vosudni riečnik (1870.). Čist dohodak od prodaje ovih izdanja bio je, kako se vidi iz njihovih naslova, »naminjen rasprostricanju prosvite bunjevačko-šokačkog naroda«.

Joso Šokčić u svom osvrtu na mentalitet Subotice u 19. stoljeću. Međutim, Šarčević se unatoč svim izazovima uspio izdići iznad palanačkog duha i postići rezultate koji su mu kod sunarodnjaka donijeli nadimak – »ujak«, a kod Mađara (*Bácskai Hírlap* 186./1899.) – »najvatreniji Bunjevac 19. stoljeća« (»e század legrajongóbb bunyevácza«).

Šarčević je pokrenuo bunjevačku priču 1860., gotovo deset godina prije stupanja **Ivana Antunovića** na nacionalnu pozornicu. »Dok je Šarčević kod kuće radio, sastavljao svoju prvu bunjevačku knjigu i pripremio svoj kalendar za bunjevački narod, kanonik Ivan Antunović putovao je po Italiji da se tjelesno okrijepi i vidi Vječiti Grad. Po svom povratku iz Italije Antunović nalazi na svom stolu pismo Boze Šarčevića, staroga znanca iz Bačkog Aljmaša, gdje su obojica službovali, zajedno sa svojom 'Zbirkom' i 'Pozivom na pretplatu', primjećuje Šokčić.

U službi prosvjete

U početku Šarčević je na kulturno-prosvjetnom polju radio samostalno ili u suradnji sa srpskim intelektualcima. Zajedno s **Boškom Vujićem** i **Đorđem Popovićem Daničarom** pokrenuo je prvi *Bunjevački kalendar* u Subotici 1868. Nedugo potom su se pod njegovim imenom pojavile zbirke narodnih izreka i rječnici: *Zbirka mudrih i poučnih izreka – na korist bunjevačkog puka* (1869.), *Magjarsko-Jugoslavenski politični i pravosudni Riečnik* (1870.), *Tolmač izvornih, književnih i zemljopisnih jugoslavenskih riči* (1870.), *Magjarsko-jugoslavenski politični i pra-*

Međutim, tek će u suradnji s rodoljubivim kalačkim kanonikom Ivanom Antunovićem Šarčević ostvariti pravu nacionalnu misiju. Dvojica iskusnih javnih djelatnika su radi pokretanja kulturno-prosvjetne djelatnosti sazvali u župskom domu crkve sv. Terezije Subotici skupštinu viđenijih Bunjevaca. Na skupštini su, osim sazivača, bili prisutni župnik **Ivan Probojčević**, **Franjo** i **Vinko Zomborčević**, **Matija**, **Stipan** i **Lauš Antunović**, **Filip Probojčević** i još neki svećenici iz okoline Subotice. Međutim, već na početku se pokazalo da skupština neće uroditi željenim ishodom, pa je Antunović demonstrativno napustio sjednicu

sa Šarčevićem uz legendarne riječi. »Hajdmo, Bozo, nemamo ovdje više ništa tražiti!«.

Borba za jezik i škole

Tako je, umjesto s osloncem na bunjevačku gospodu, tandem Šarčević-Antunović pokrenuo borbu za narodni jezik i škole uz podršku mlađih naraštaja Bunjevaca-Hrvata. Šarčević je podupirao Antunovića u uređivanju *Bunjevačkih i šokačkih novina* (1870. – 1872.) i *Bunjevačko i šokačke vile* (1873. – 1876.). Kasnije se pojavljivao s priložima i u *Nevenu*, kojeg je 1884. pokrenuo Antunovićev učenik **Mijo Mandić**. Zbog ne malih zasluga za očuvanje hrvatske riječi u Bačkoj u knjigu *Portreti hrvatskih jezikoslovaca* (1993.) uvrštena je pored biografija mnogih znamenitih hrvatskih jezikoslovaca i njegova biografija, koju je napisao **Ante Sekulić** (str. 83-85).

Život zaslužnog borca za materinski jezik traagično je okončan 29. studenoga 1899. godine. Naime, po izlasku iz Pučke čitaonice Šarčevića su udarile trkačke kočije. Ozlijeđenog su ga odvezli kući, gdje je izdahnuo. Smrt starog 'Ujca' izazvala je duboku žalost kod svih slojeva Bunjevaca. Pokopan je u subotičkom Senčanskom groblju.

(kraj)

Vladimir Nimčević

KREATIVNOST U DOBA KORONE

Iako je lista negativnih stvari koje nam je donijela pandemija koronavirusa poprilično dugačka, uslijed povećanog slobodnog vremena na toj listi pojavile su se i neke pozitivne i time nanovo potvrdile činjenicu da se iz svega može izvući nešto dobro. Izvanredno stanje i policijski sat kod nekih je značilo više odgledanih sezona serija, dok je pak kod nekih probudilo nove ideje i kreativnost koja je ispaštala zbog nedostatka slobodnog vremena. Tri subotičke dame pravi su primjer omladine koja je ovaj grozan period iskoristila na inovacije, usavršavanje svojih vještina, kao i na predstavljanje talenata.

16

Obnovljena ljubav prema šivanju

Jedna od njih je **Kristina Ivković** koja je po zanimanju učiteljica, kao i profesionalna šminkerka, a koja je zbog zatvorene škole i salona svoje slobodno vrijeme iskoristila za šivanje. Talent za to je otkrila prije nekoliko godina kada je naučila osnove tog zanata, a zbog uživanja u ovakvom načinu ispoljavanja kreativnosti, odlučila je kupiti šivaći stroj i na taj način usavršiti svoje vještine. Iako je u planu bilo da šije nešto sasvim drugo, okolnosti su je navele da to ipak budu zaštitne maske kojih je za ovaj kratak period sašila više od tisuću. Prve maske napravila je za sebe i svoje najbliže, a uskoro je šivanje zaštitnih maski postalo novo Kristinino zanimanje tijekom izvanrednog stanja.

»Potražnja je bila velika, a htjela sam u ovu situaciju unijeti malo vedrine i boje te sam pravila maske u raznim bojama i dezenima. Kako bih stigla napraviti sve naručene maske, šila sam danonoćno. U početku su to bile male narudžbe, a vremenom su maske tražili poslodavci raznih firmi pa su tako i paketi bili mnogo veći. Iskreno, nisam planirala od ovoga praviti biznis, ali sam i sama ostavljala mnogo novca za materijal pa sam ih odlučila prodavati po simboličnoj cijeni. Naravno, bilo je tu i raznih donacija. Iskrena zahvalnost i oduševljenje bile su mi najveća nagrada za trud. Maske su višenamjenske i jednoj osobi je dovoljna jedna. Mušterije su maske naručivali u željenoj boji ili dezentu i tada sam shvatila da je stvar potrebe polako prešla u modni detalj u nekim slučajevima. Čak su naručivali i

maske za djecu«, kaže Kristina i dodaje kako joj je veoma značila podrška i pomoć ukućana te da su stvorili »pravu malu tvornicu od doma«.

Kada su u pitanju planovi za budućnost, Kristinin talent šivanja neće stati na ovome nego će se proširiti na dječji program, koji je vezan za razne predmete uz koje će djeci igra i odrastanje biti ljepše, šarenije i udobnije. S obzirom na to da je, kako kaže, samouka krojačica, Kristina planira završiti tečaj i tako otvoriti vidike u tehnici šivanja.

Otvoren dugoplaniran Youtube kanal

Primjetno je da je izvanredno stanje natjeralo ljude da počnu više kuhati. Netko je bio primoran na to, dok ima i puno onih koji su se zaljubili u proces stvaranja odabranih specijaliteta. U svakom slučaju, prvi korak uvijek bi bio traženje recepata te su se mnogi našli na profilu **Anamarie Imrić** koja već nekoliko godina uveseljava i pravi zazubice svojim nevjerojatnim desertima i slanim delikatesama. Djevojka koja se u kulinarske vode upustila još od

malih nogu ne prestaje oduševljavati gurmane svojim talentom kuhanja, ali i dekoriranjem slatkiša, a višak slobodnog vremena tijekom izvanrednog stanja utjecao je na otvaranje njenog Youtube kanala *Food by Anamaria*.

»Ideja za otvaranje kanala postoji već oko tri i po godine kada sam i snimila svoj prvi video recept, ali on

nikada nije ugledao svjetlost dana, a višak vremena sada je definitivno utjecao na to. Želim na moj Youtube kanal plasirati zaista kvalitetan sadržaj što podrazumijeva provjerene recepte, a prije svega i dobru kvalitetu videa, budući da mi je brat u tom poslu već skoro pa desetljeće. Mislim da je upornost, istrajnost, originalnost i kontinuirani rad ključ uspjeha tako da težim k tome. Za ovaj posao je zaista potrebna kreativnost i mašta. Nekada je imam više, nekada manje. Vrijeme koje trošim u kuhinji sada je više usmjereno na usavršavanje starih recepata, ali uvijek se nešto novo nauči pa shodno tome i novo znanje primjenjujem na stare dobre stvari«, navela je Anamaria.

Ljubitelji Anamarijinih recepata mogu očekivati dva do tri recepta tjedno. Najpopularniji recept joj je pravljenje gomboca iliti knedli koje i ona sama obožava. Iako kulinarstvo za Anamariju trenutno predstavlja hobi, ona navodi kako je mnogo stvari interesira te opcija da joj hobi preraste u primarni posao nije isključena. Ipak, zbog toga što je ekonomistica po struci, voljela bi napraviti spoj ekonomije i gastronomije koji bi, kako kaže, bio idealan za nju.

Elizabetin »mikro zeleniš«

Novina iliti post na Instagramu koji je zainteresirao brojne pratitelje jest objava **Elizabete Ivanković** koja je sadnju mikro bilja podigla na viši nivo i počela ga prodavati u slatkom pakiranju. Elizabeta studira voćarstvo i vinogradarstvo na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, a na ideju sadnje mikro bilja

došla je prošle godine tako što je sasvim slučajno na internetu pronašla informacije o tome, što joj se učinilo interesantnim i neobičnim. Njeni ukućani su tada bili oduševljeni prvim rodом, ali zbog stalnog putovanja na relaciji Subotica – Novi Sad nije bila u mogućnosti u dovoljnoj mjeri posvetiti se sadnji te je odustala. Ipak, situacija se i kod nje mijenja zbog izvanrednog stanja.

»Tijekom situacije koja je nastala, mnogo vremena provodim kod kuće i osjećala sam da mi je potreban jedan kutak samo za sebe. Nisam puno razmišljala, odlučila sam ponovno naručiti sjeme i krenuti sadnju, jer sad bar imam vremena. Mikro biljke, ili kako ih ja volim zvati »mikro zeleniš«, su mlade biljke povrća koje se koriste u ishrani nakon što se razviju prvi pravi listići. Upravo u toj fazi biljka je veoma bogata hranjivim tvarima. One mogu sadržavati i dvostruko više vitamina u odnosu na odraslu biljku. Imaju intezivan okus, pa je potrebna manja količina nego kada se koristi u pravoj veličini ploda. Trenutno od mikro bilja sadim rukolu, rotkvicu, crveni kupus, bosiljak i lucerku. Da bi izrasle, one prvih nekoliko dana moraju biti u potpunoj tami, a kada se pojave klice, prelaze u drugu fazu. Ta druga faza bi trebala biti postavljanje ispod lampi koje će im pružati stalno svjetlo narednih tjedan dana. Kako je ovo moje što radim još sve amaterski, ja ih postavljam na mjesto gdje će dobijati sunčevu svjetlost minimalno deset sati i time se nekako uspijevamo izboriti s uvjetima koje im sada mogu pružiti«, objasnila je Elizabeta.

Iako joj u planu nije bila prodaja, paketić s biljčicama koji je napravila i poklonila sestri osvojio je brojne pozitivne reakcije na društvenim mrežama te su poruke same počele pristizati. Na takav korak Elizabetu je potaklo slobodno vrijeme, kreativnost, ali i reakcija ljudi, a otkriva kako bi u budućnosti voljela nabaviti lampe kako bi olakšala posao, a samim tim i poboljšala kvalitetu mikro bilja. Ipak, bitno joj je da sve ide lagano te naglašava »sve u svoje vrijeme«.

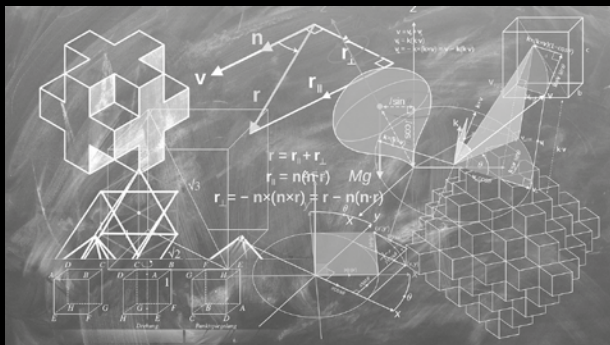
Kristina Ivković Ivandekić

Čemu služi školovanje?

Veoma je bitno razgraničiti pojmove školovanja i obrazovanja. Ovo drugo je širi pojam od prvog, jer obrazovanje ne mora biti isključivo ono formalno na koje smo djelomično obvezni i koje često izjednačavamo s čitavom edukacijom. Dva navedena pojma razlikuju se teorijski i u praksi, gde je vjerojatno i najveći jaz. Obrazovanje igra najznačajniju ulogu u našim životima, oblikuje nas kao ljude i između ostalog

određuje kako ćemo se ponašati. Jednostavan je odgovor da obrazovanje od nas treba stvoriti bolje ljude.

Učenici sjede u dugim redovima, jedni iza drugih, promatrajući predavača koji stoji ispred ploče, skoro čitav sat. Slika učionice 21. stoljeća identična je onoj od prije 200 godina. Kada dođu svojim domovima, obveza je đaka naučiti sve predavane lekcije kako bi na testu pokazali svoje znanje. Sve zarad ocjene »koja određuje njihovu budućnost«. Onda posljednjih tjedan dana pokušavaju popraviti sve što su uprskali u devet mjeseci školske godine.

Baza puna rupa

Ovakav školski sustav je, po mojem skromnom mišljenju, donekle apsurdan, jer ljudi koji uređuju naš i druge sustave ne znaju kako izgleda školovanje i život sadašnjih školaraca. Mnoge stvari koje su suštinski dio sustava čine mi se nepotrebnim, dok postoje mnoge manjkavosti kojih postajemo svjesni tek nakon godina provedenih u istom tom sustavu. Stoga, čemu služi školovanje?

Današnji obrazovni sustav ne može pomoći većem broju učenika da postignu ono ka čemu streme, osim ako ti isti učenici nisu spremni samostalno se usavršavati izvan institucija. Shvaćam da škole (sve od najnižih razreda do visokoškolskih ustanova) predstavljaju samo osnovu, ali ta osnova puna je rupa. Druga je stvar to što taj sustav ne priprema đake za tzv. pravi život. Ne znam nikoga tko je izašao iz srednje škole sa znanjem o računima, pripremi obroka ili kako da brijemo o svom mentalnom zdravlju.

Bez obrazovanja propast ćemo

Gajim jednu posve utopijsku misao, koja glasi da obrazovanje može spasiti svijet. Možda ne ovakav sustav, ali zamislite samo što bi se desilo kada bismo svoj djeci dali jednako pravo i šansu da razvijaju svoje misli, sposobnosti i usvajaju znanje. Ne mogu poreći činjenicu da sam nakon četiri godine srednje škole izašla s dostojnim znanjem. Međutim, bilo je mnogo stresa i mučnih informacija koje pamtim iako nemaju nikakvu svrhu. Škole su osnov – izvor znanja, koji jest neprocjenjiv. Smatram da ga ne koristimo dovoljno.

»Nikada nisam dozvolio da moje školovanje utječe na moje obrazovanje«, tvrdio je poznati pisac **Mark Twain**. Smatram da đaci u školama mogu mnogo naučiti, međutim nezainteresirani su. I to je potpuno opravdano. Kada osoba dođe u školu, biva izložena stresu ocjenjivanja i prozivanja pred svima za sve dobro ili loše što je uradio/la. Osoba se neće osjećati dobro u toj sredini. Neće dolaziti u školu, neće imati želju učiti i zato će imati loše ocjene. Bunt protiv škole često ima mnogo dublje razloge za koje smo, kao svjedoci, rijetko zainteresirani.

Od škole treba načiniti ustanovu u koju mladi žele dolaziti. Škola treba biti mjesto gdje se svi osjećaju sigurno i gdje postoji netko tko će i razgovarati s nama, pomagati nam kada su u pitanju problemi koje imamo. Mladi se nerijetko doškolavaju na privatnim satima, pored učenja tih predmeta u školi. Slično je i sa sportovima i drugim, najčešće umjetnički orijentiranim, aktivnostima. Međutim, ne može svatko to sebi priuštiti, zato je bitno da škola bude izvor znanja i omogućiti ispunjenje potencijala svojim učenicima.

Učenicima treba dozvoliti veću slobodu pri izboru predmeta. To što postoji izbor smjerova ne znači gotovo ništa kada su mnogi osuđeni na učenje predmeta koje ne razumiju. Nisam od onih koji staje na stranu samo matematike ili jezika. Smatram da svi moraju naučiti osnove, ali da ne mogu svi razumijeti kompleksne lekcije na istom nivou.

Nisu svi jednaki

Einstein je rekao: »Ne možete suditi o ribi po njenjoj mogućnosti da se popne na drvo«. Nerealno je očekivati da učenici pokažu jednake sposobnosti u svim poljima. Kao netko tko je imao najviše ocjene iz svih predmeta, tvrdim da su neki od njih bili daleko teži od drugih, daleko interesantniji, daleko stresniji od ostalih. Ukoliko bi učenici imali mogućnost birati predmete, bili bi sretniji i lakše bi se odlučivali za buduće profesije.

Glede obrazovanja, svatko od nas, nezavisno od godina, trebao bi nastaviti svoje usavršavanje na razne načine – kroz čitanje, dodatne satove, sekcije i slično. Razvoj interneta nam je omogućio dostupnost informacija u roku od nekoliko sekundi. Mislim da su po-

vijesni primjeri previše puta dokazali tezu da je samo školovanje, koje podrazumijeva puko usvajanje školskog programa i testove, bez obrazovanja kao istinskog usvajanja znanja koje je nama drago i iz nekog razloga bitno – bezvrijedno.

Andrea I. DarabašićR

TV serija: *Tiger King*

Između činjenica i opsesije

Dokumentarna-krimi serija *Tiger King: Murder, Mayhem and Madness* na platformi Netflix je za svega deset dana nakon što je dostupna za gledanje imala skoro 35 milijuna gledatelja što je nezapamćeno veliki uspjeh jednog dokumentarnog ostvarenja. Za autorski tim (redatelj **Eric Goode** i **Rebecca Chaiklin**) ovo je nevjerojatan uspjeh i to se ne može poreći, ali kako svaki uspjeh donosi i veliku odgovornost tako zasigurno možemo očekivati da će ova serija o uzgajivaču divljih mačaka usred Amerike, Joe Exoticu, zasigurno podići mnogo prašine, kako o samim akterima, tako i pitanju etike i morala samog autorskog tima.

Naime, u fokusu serija ima takozvanog i samoproglašenog Tiger Kinga (pravo ime Joe, a dodano Exotic) koji u svojem posjedu ima preko 300 divljih mačaka, lavova, itd. Oko njega tu su ljudi koji rade za privatni ZOO vrt, a ubrzo vidimo da autorski tim otkriva čitavu mrežu ljudi opsjednutih divljim životinjama koje drže u zatočeništvu. Vrlo brzo ispostavlja se da osim neobjašnjive strasti prema divljim životinjama, svi ovi junaci pate od nevjerojatnog narcizma, ali prije svega, sve o čemu oni misle jest novac: razmnožavaju divlje mačke, prodaju ih, iznajmljuju bogatim ljudima za zabave, a kada divlje životinje odrastu (što se dogodi izuzetno brzo, već u šest mjeseci imaju preko 200 kilograma) postaju preskupe za održavanje, te ih jednostavno ubijaju.

Vrhunska dramaturgija

Budući da serija ima fokus na Joe Exoticu njegova glavna protivnica je Carole Baskin, aktivistica za prava životinja, koja nekim neobjašnjivim čudom i sama ima ZOO vrt za divlje životinje, ali se u prvom planu zalaže za slobodu divljih mačaka. Njih dvoje su smrtni neprijatelji, pogotovo zato što Joe Exotic koristi svaku priliku (ima svoj reality na interentu) da ponizi Carole, ali joj i prijeti smrću itd.

Autori na pogledu forme rade nešto izuzetno zanimljivo: prvu epizodu postavljaju kao komediju, te time gledatelju, u zbilja nevjerojatan način, pomažu da što lakše upozna likove, da bi iz epizode u epizodu priča postajala sve mračnija, pretapajući se u kriminalistički narativ, te naravno završila apsolutnim raspadom tog

divljeg carstva o kojem govori. Izuzetna kontrola nad formom i strukturom ove serije je vjerojatno i dobar dio razloga njenoga uspjeha, i tu prije svega najveće pohvale idu montaži (pet montažera je radilo na projektu) koja doprinosi fascinantno-okupirajućem ritmu, ali i točnom raspodjelom informacija u dramaturškom smislu. Kombinacija ovakve priče, izuzetne montaže, a samim time i dramaturgije u zanatskom smislu riječi ova serija se doista može pohvaliti u svakome smislu. Ali, tu sve što je dobro prestaje.

Dvostruki problem

Osim što se dobrim dijelom serije može osjetiti blagi podsmjeh i ruganje autora prema ljudima koje snimaju i prate (što može biti veoma problematično), problem je ovdje doista dvostruki: i najveći dio osoba koje se pojavljuju u ovoj seriji mogle bi biti okarakterizirane kao vrlo problematični karakteri: oni su izuzetno narcisoidni, oni muče divlje životinje zarad čistog profita (koji ih jedino i zanima), oni muče druge ljude i skoro svatko ima bar po koji zločin iza sebe za koji nije odgovarao. Izuzetno je važno podsjetiti da ovakvi ljudi ne zaslužuju niti ponižavanje, ali ni glorifikaciju – već činjenice, dok dokumentarna serija *Tiger King* u nedostatku činjenica više flertuje s njima, te tako ponekad daje upravo glorifikaciju junaka, a nekada ponižavanje i ismijavanje. Danas, Joe Exotic je u zatvoru (osuđen 2019. godine), a serija je podigla veliku prašinu, te mnoge zvijezde (najviše sportaša) koji su nekada se i sami hvalili strašću prema divljim životinjama (a neki ih i dobavljali od spomenutog junaka serije) sada opovrgavaju ili javno govore koliko se kaju. Prašina će tek biti podignuta. Kada smo mi u pitanju, važno je istaknuti da se radi o jednoj izuzetnoj formi u zanatskom smislu, koju je svakako moguće najtoplije preporučiti uz činjenicu da je od deset do dvanaest tisuća divljih mačaka zatočeno u Americi, a svega četiri tisuće ih je u slobodi i divljini, gdje i pripadaju.

Dejan Prčić / Foto: Printscreen

KARANTENSKA MODA

Ovo proljeće će nam po svemu sudeći ostati upamćeno po izvanrednoj situaciji u našoj zemlji, ali i u svijetu. Vjerujem da mnogi čekaju proljeće i lijepo vrijeme kako bi izašli konačno iz dubokih čizama, debelih jakni i kaputa, a obukli proljetne mantile i haljine. Ove godine čini se da ćemo preskočiti ovaj dio, jer, da budeмо iskreni, nemamo se gdje oblačiti i spremati. Pa tako slobodno mogu reći da su sada u trendu kod nas, ali i u cijelom svijetu, trenerice za po kući, helanke i duksevi. Ne ide se u školu niti na posao, zabranjena su okupljanja i mi ne znamo do kad će to trajati. Iskoristite to pametno, te se optimistično pripremite za ljetnu sezonu. Ako nista drugo, bar ćemo uštedjeti na proljetnim cipelama i odjeći. Trenutačno ni nemamo gdje kupiti odjeću i obuću. Osim preko internet prodaje, ali sve u svemu može se reći da preskačemo proljeće i ulazimo u ljeto. Modni influenceri u našoj zemlji, ali i inozemstvu, su također usporili s modnim komadima za prolje-

će, te ćete i na njihovim stranicama naći umjesto savjeta za modu, savjet za neki dobar recept ili kako da provedete kvalitetno vrijeme doma u izolaciji. Trenutačno, na nivou običnih građana moda je stala. A što se ljeta tiče, još je rano pisati o tome ali ono što će sigurno obilježiti ovu sezonu su mule (mulé), papuče s potpeticom, tako da imajte na umu te možete lagano listati modne stranice po društvenim mrežama i otkriti kako ih kombinirati. Mule su se opet pojavile prije dvije ili tri godine, ali ove godine smatram da neće postojati osoba koja će ih zaobići. Iz iskustva mogu reći da ovaj trend podržavam, jer u isto vrijeme vam je i ugodno i lijepo, veoma su jednostavne a u isto vrijeme i šik. Mnogi se ne usuđuju kupiti ih, jer su papuče pa izgledaju »neozbiljno«, ali vjerujte kada ih jednom obujete, teško ćete ih se otarasiti. Ovo je bio samo uvod u ljetnu sezonu. Ja se nadam da ću imati prilike i opširnije pisati o njima.

Milijana Nimčević

Fashion is waiting

KREATIVNO duhovito i niskobudžetno

U ovom broju predstavljamo vam mladog beogradskog glazbenika i kreativca – Azzu. Njegovo debitantsko izdanje smo već ispratili kao preporuku, a ove godine je objavio i svoj drugi i podjednako zanimljiv album – *Kafana je moja sudbina*, na kom se na jedan duhovit i kreativan način bavi dobro poznatim kafanskim himnama koje u njegovoj izvedbi dobivaju drugačiji ton i otkrivaju nam neka druga značenja koja su čučala skrivena sve ovo vrijeme. U intervjuu otkriva nešto više o sebi, svojim albumima i daje nam par savjeta za samoizolaciju.

KUŽIŠ?!: Za početak tko je Azza? Koliko dugo se baviš glazbom?

Azza je 24-godišnjak iz Beograda koji se bavi muzikom od kako sam dobio prvi kompjutor i otkrio *Fruity Loops*, a onda još više od kako sam naučio svirati gitaru u srednjoj. Nažalost, ja sam malo kasno krenuo tu muziku dijeliti s ostatkom svijeta, pa vi budite hrabri i što prije kliknite taj upload.

KUŽIŠ?!: Kako bi opisao svoj zvuk?

Iskreno, loše mi to ide. Ne zato što je zvuk toliko lud da se ne može opisati nego stvarno kradem sa svih mogućih strana. Dosta semplova, malo gitara, a sad na *Kafani* i korištenje tuđih tekstova. Kad god me pitaju za žanr, obavezno prvo stavim lo-fi, jer ako ništa drugo siguran sam da je muzika »niskobudžetna«.

KUŽIŠ?!: Reci nam nešto više o svoja dva albuma, o njihovim razlikama i kako si se odlučio baviti obradama kafanskih pjesama? Što te je inspiriralo na taj korak?

Ova dva albuma su dva svijeta različita. Kao što sam rekao, dugo mi je muzika hobi, a prvijenac *Polunevreme* je bio pokušaj da napokon natjeram sebe da nešto od toga završim i objavim. Svidjelo mi se da koristim sempleve, bilo da su instrumentalni ili vokalni, pa sam i sve tekstove pisao oko toga i cijeli koncept albuma

je nastao u letu. Pokušao sam iskopirati kako su Talking Heads snimali *Remain in Light* iskreno, ali sam dobio nešto totalno drugo. Kad sam izbacio album, krenuo sam odmah raditi na nekom kao nastavku, ali to me je brzo smorilo. Htio sam probati nešto novo i da se ne ukanalim odmah u jedan zvuk. Tu me je dosta inspirirao drug koji se bavi performansom. Ne sjećam se točno kako su kafanske pjesme upale u miks, samo znam da mi je njihov lirski sadržaj bio... zanimljiv. Sjedio bih i prelistavao tekstove satima na *tekstovi.net*. Tek tad mi je onako stvarno došlo do glave koliko su te pjesme problematične, pa sam pomislio da bi bilo zanimljivo obraditi neke od njih. Nisam ni sam siguran što je ispalo iz svega toga i sviđa mi se što je tako.

KUŽIŠ?!: Imaš li već neku viziju za sljedeći album? Autorski album, obrade...

Definitivno ne obrade ha-ha (bar ne kafanske). Drugi album je bio baš zeznut, treba mi nešto slobodnije sad. Imam neke pjesme već u *erni*, ali vidjet ćemo. Volio bih kad bih tu performativnost (ako je to riječ) drugog albuma mogao spojiti s nekim drugačijim zvukom. Ostavio sam gitare za sad, više se fokusiram na rad u kompjutoru i trudim se samo biti vrijedan dok mi nešto genijalno ne padne na pamet. Tko god čita nek mi slobodno pošalje neku inspiraciju, već sam pogledao sve epizode *Nindža kornjača*.

KUŽIŠ?!: Za kraj, daj nam neki savjet za preživljavanje karantene...

Mene je sve ovo počelo brinuti još od kad sam čuo da se kod nas pojavio prvi slučaj koronavirusa. Samo budite doma i čuvajte te lijepe glavice – gledajte filmove, igrajte igrice, čitajte knjige i naravno muzika, sve to već znate – siguran sam.

Ivan Benčik

Tatjana Ćaćić

VERSUSLOGIA

suvremena
poezija

Gile – Evo sada vidiš da može

Zašto u ovom broju govorimo o (zaboravljenom) Giletovom solo albumu objavljenom prije više od 30 godina? Prvi razlog je više tehničke prirode, *Croatia records* je u suradnji s PGP RTS-om, krajem prošlog mjeseca reizdala ovaj album, te je on ponovo dostupan. Drugi razlog je to što ovo reizdanje, poslije svih ovih godina, baca jedno sasvim novo svjetlo na ovaj, čini se, nepravедno zapostavljeni album. Frontmen čuvenog Električnog Orgazma, **Srđan Gojković Gile** napravio je na ovom albumu daleko bolji posao nego što se to isprva činilo. Kozmos je dobar i ta nepravda će biti ispravljena, jer je riječ o stvarno izvrsnom rock albumu. Primjetni su utjecaji **Syda Barreta**, **Rockyja Ericksona**, ranog T. Rexa i Stonesa, a među gostima na albumu našli su se **Bajaga**, **Vlada Divljan**, **Cane**, **Anton**, **Koja** i **Vd** kao i njegovi suborci iz El. Orgazma. Impresivno zar ne? Zapravo, to što je album tako dugo bio »pod prašinom« daje mu neki posebni šmek i svježinu, a osim naslovne pjesme, sve ostale su potpuno nepoznate široj publici.

Izdvajamo: *Evo sada vidiš da može*, *Ti možeš sve*, *Sada svaka majka zna*, *Više nisam tvoj*, *Pobuna*.

I. Benčik

Vrtoglavica

Budući da ne rade kina, evo jednog klasika za filmsku preporuku. Impresivna psihološka drama *Vrtoglavica* čuvenog redatelja **Alfreda Hitchcocka** iz daleke 1958. smatra se jednim od najboljih filmova svih vremena.

Johna Fergusona, detektiva iz San Franciscas, još uvijek progone sjećanja na tragediju kad je stradao policajac koji mu je pokušavao pomoći. Od tada se panično boji visine te se povukao iz službe. Druži se sa slikaricom Marjorie Wood i pokušava pomoći svom starom prijatelju Gavinu Elsteru čija supruga Madeleine često izgubi osjećaj za vrijeme, te zna sate provesti u lutanju gradom ili muzeju, ali ničega se ne sjeća. Gavin uspije Johna nagovoriti da ju prati, i tu se radnja »zakuhava«.

Kako navodi kritika, *Vrtoglavica* je kompleksna, tjeskobna, izuzetno dojmljiva i sugestivna priča. Hitchcock se vješto poigrava očekivanjima gledatelja, intrigantno umnaža motiv dvostrukih identiteta i često briše granicu između sna i jave.

K. U.

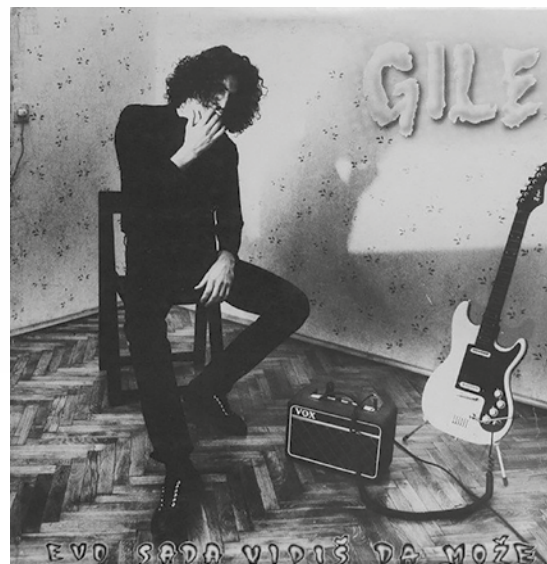

Jedna nit

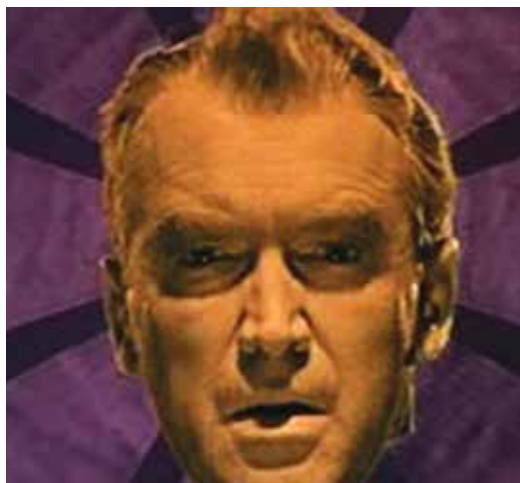
Na tlu međuratne Engleske, nakon sukoba koji je odnio milijune života, uključujući njenog brata i zaručnika, Violet pokušava pronaći način kako nastaviti svoj život. Tako počinje roman *Jedna nit* poznate spisateljice **Tracy Chevalier**. Međutim, s obzirom na dob i status djevojke koja nije u braku, ona odstupa od standarda tadašnjeg engleskog društva. Njezin je položaj dodatno kompliciran, jer pripada generaciji »prekobrojnih djevojaka« čije su šanse za (sretan ili bilo koji) brak vrlo male, jer je rat odnio živote mnogih mladića. Ne naslućujući da će za nekoliko godina započeti novi, još veći sukob, uz nešto novca uspijeva se preseliti u Winchester, dom jedne od najvećih katedrala u kraljevstvu. Violet se pridružuje veziljama koje ukrašavaju jastuke na kojim vjernici kleče pri molitvi. Mlada žena u društvu vezilja pronalazi oslonac i podršku, koju joj majka nije pružala. Porođičnu neostvarenost nadomješćuje zadovoljstvom koje proizlazi iz veza, koji će desetljećima krasiti winchestersku katedralu. Chevalierin prozni stil prenosi univerzalnu priču o solidarnosti, ljubavi i prijateljstvu.

A. I. Darabašić

GLAZBA

FILM

KNJIGA

IZABERI SVOJE!

UPIS U
SREDNJE
ŠKOLE

ŠKOLSKA
2020./21.

NASTAVA NA
HRVATSKOME
JEZIKU

GIMNAZIJA „Svetozar Marković”

Subotica
Opći smjer
IV. stupanj, 30 učenika

POLITEHNIČKA ŠKOLA

Subotica
Tehničar za obradu nameštaja i interijera
IV. stupanj, 30 učenika

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA

Subotica
Fizioterapeutski tehničar
IV. stupanj, 30 učenika